

opportunity for the continuous professional development of nurses and an increase in the level of provision of medical services in general.

Key words: nurses, nurses' professional training in the USA, graded education, post-graduate education of the USA, higher educational institutions of the USA.

Стаття надійшла до редакції 21.02.2018 р.

Прийнято до друку 01.03.2018 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Ваховський Л. Ц.

УДК 796.071.4+797:378(477)«19/20»

К. Р. Плотнікова

**АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ТРЕНЕРІВ-
ВИКЛАДАЧІВ З ВОДНИХ ВИДІВ СПОРТУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ОСВІТИ УКРАЇНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ – ПОЧАТОК
ХХІ СТОЛІТТЯ)**

Вплив фізичної культури на формування особистості багатогранний і багатофункціональний. Фізична культура у навчальних закладах різних типів і рівнів є невід'ємною частиною освіти та оптимізації фізичного стану особистості, її підготовки до подальшого життя. Формування національної системи фізичної культури вимагає нового змісту та пошуку ефективних форм, засобів і методів підготовки викладачів, які своєю особистістю і діяльністю завжди впливали на хід історичного процесу й розвиток держави.

Для сучасного суспільства найпотужнішим чинником, головною передумовою суспільного прогресу, могутнім фактором соціокультурного, духовного, інтелектуального й фізичного розвитку, оздоровлення і збагачення на цій основі життєдіяльності кожної людини є високий рівень професіоналізму викладача, а зокрема – тренера-викладача.

В сучасних умовах реформування освіти досліджувана проблема містить низку питань, які потребують вирішення або уточнення. Опануванню питання підготовки тренерів-викладачів в навчально-виховному процесі закладів вищої освіти приділяється недостатня увага, студенти не володіють знаннями та вміннями в тому обсязі і на тому рівні, які затребувані сучасною освітньою практикою. Професійна підготовка майбутнього тренера-викладача неможлива без цілісного вивчення питання наукового пошуку.

Разом із тим, творчий пошук нових шляхів і наукове вирішення проблеми підготовки тренерів-викладачів, зокрема, з водних видів спорту в закладах вищої освіти України неможливі без знання й переосмислення історичного досвіду минулого, в якому можна знайти

відповіді на питання, що гостро постають перед сучасною системою фізичної культури і спорту.

Розв'язання проблеми підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України здійснюється перш за все шляхом удосконалення правових основ системи фізичної культури і спорту, що відображені в довідково-нормативних документах: Законах України, Указах Президента України, Постановах Кабінету Міністрів України та ін.

Перегляд окремих принципів положень організації роботи з підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти на кожному етапі розвитку суспільства та їх об'єктивна оцінка сприяють відновленню істинної, складної і багатогранної картини історико-педагогічного процесу, поверненню забутих імен видатних тренерів-викладачів, аналізу малодосліджених чи зовсім недосліджених проблем фізичної культури і спорту, що відкривають невідомі факти з минулого вітчизняної науки і спорту. Чим ґрунтовнішими і об'єктивнішими будуть наукові дослідження цих проблем, тим ефективніше будуть використані позитивні надбання національного і регіонального досвіду в тренерсько-педагогічній практиці.

Актуальність обраної теми зумовлена ще й тим, що, незважаючи на значну кількість робіт педагогічного, психологічного, історичного, методичного характеру – практичний аспект наукової праці полягає у використанні досвіду минулого в умовах розбудови сучасних закладів вищої освіти в Україні. Інтенсивні цивілізаційні процеси, технологічний, культурний і духовний прогрес спричинили трансформацію функцій майбутнього фахівця з фізичної культури та спорту, а саме, тренера-викладача, та виникнення нових вимог до якості освіти. Тому перед педагогічною спільнотою постають надзвичайно важливі завдання, до яких належать підготовка державі фахівця, здатного перебудовувати свою діяльність відповідно до змін вимог ринку праці. Поворот освіти до особистості, підвищення її ролі в розвитку держави й суспільства, залежність від успіху трудової кар'єри людини, від високого рівня не лише її загальної підготовки, а й професійної – зумовлюють потребу в зміні підходу до цілей, змісту й організаційної структури професійної підготовки фахівців нової генерації.

Дослідженню проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасної парадигми освіти приділяли належну увагу низка науковців. Зокрема дослідники вивчали такі аспекти: питання філософії освіти (І. Зязюн, В. Кремень та ін.), неперервна професійна освіта (С. Гончаренко, Р. Гуревич та ін.), професійна підготовка у вищій школі (В. Курило, М. Шкіль та ін.), педагогічні технології у вищій школі (П. Гусақ, С. Сисоева та ін.). Концептуальні засади професійної підготовки майбутніх фахівців досліджували вітчизняні вчені (В. Бобрицька, О. Дубасенюк та ін.), зокрема професійну підготовку майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту розглянуто в працях вітчизняних науковців (В. Завацького, Л. Сущенко та ін.).

У сучасній літературі накопичений певний експериментальний матеріал, що стосується побудови спортивної підготовки кваліфікованих тренерів-викладачів з водних видів спорту. В наукових дослідженнях автори вирішують питання в межах свої напрацювань, встановлюють обсяги тренувальних навантажень та раціональне співвідношення засобів загальної фізичної підготовки та спеціальної фізичної підготовки у секціях з водних видів спорту (О. Пилипко, Д. Силантьєв) [2; 4].

Цінним за змістом для нашої наукової розвідки є дослідження Г. Шепеленко, в якому узагальнено досвід організації, обґрунтовано етапи, розкрито значення фізичного виховання для студентів вищих педагогічних навчальних закладів України в 1917 – 1941 роках [4]. У. Проценко в наукових дослідженнях висвітлено нормативно-правову базу підготовки кадрів фізичного виховання та спорту в Україні у другій половині ХХ століття, розкрито питання наукової та методичної діяльності педагогічних колективів у цих закладах, охарактеризовано основні форми та методи, які систематично використовувалися у процесі підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту викладачами вищих спеціалізованих закладів України в 1930 – 1991 рр. [1]. А Сватъєв в наукових розвідках розкрив питання особливостей вибору змісту підготовки майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності [3].

Актуальність і доцільність дослідження проблеми зумовлені також необхідністю подолання суперечностей, які виникають між: соціальною потребою суспільства у підготовці тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України та недостатньою розробкою теоретичних і методичних засад професійної підготовки майбутніх фахівців у навчальних закладах; сучасними вимогами, що висувуються до підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття), і недостатнім рівнем професійної підготовки майбутніх фахівців; змінами в змісті діяльності фахівця – тренера-викладача з водних видів спорту та рівнем їх підготовки, відображеному у змісті, формах і методах професійного становлення у закладах вищої освіти.

Передбачуване практичне значення дослідження одержаних результатів полягає в можливості їх використання для розробки й удосконалення навчальних планів і програм, підручників, посібників, методичних рекомендацій з дисциплін досліджуваної спеціальності 017 «Фізична культура і спорт. Спорт». Зібраний фактичний матеріал, узагальнення та висновки можуть бути враховані при розробці та викладанні фахових навчальних курсів, спецкурсів, спецсеминарів у закладах вищої освіти України. Можливе оновлення та доповнення тематикою щодо підготовки тренерів-викладачів в закладах вищої освіти відповідного навчально-методичного забезпечення; впровадження в навчальний процес «Посібник для викладачів та студентів щодо підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України». Результати проведеного дослідження можуть бути використані в

процесі професійної підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України, у системі післядипломної підготовки та перепідготовки педагогічних працівників, у процесі організації науково-дослідної роботи студентів, магістрантів, для подальшої наукової розробки проблем історії освіти й педагогічної науки України.

Таким чином, аналіз джерел і літератури дає підстави стверджувати, що питання підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України у визначений період ще не знайшло належного висвітлення. Попри існуючі наукові розвідки, здійснені в галузі розв'язання проблеми, питання підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) недостатньо розроблені й потребують більш докладного вивчення та систематизації. Проведений історіографічний аналіз показав, що історико-педагогічні дослідження, присвячені цілісному вивченню підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)», відсутні. Тому, актуальність проблеми й недостатня її розробленість в історико-педагогічній науці потребують дослідження питання: «Підготовка тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)».

Список використаної літератури

1. Проценко У. М. Нормативно-правова база підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту у спеціалізованих навчальних закладах України (1930–1991 рр.) / У. М. Проценко // Молодь і ринок. – 2016. – № 2 (133). – С. 69–74. **2. Пилипко О.** Взаємозв'язок показників морфофункціонального розвитку плавців високої кваліфікації з результатом подолання дистанцій різної довжини способом плавання батерфляй / О. Пилипко, А. Пилипко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2017. – № 2. – С. 67–72. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/snsv_2017_2_14. **3. Святьєв А. В.** Вивчення особливостей професійної підготовки майбутнього тренера-викладача у вищих навчальних закладах / А. В. Святьєв, Г. С. Власова // Вісник Запорізького національного університету. – № 1, 2009. – С. 113–118. **4. Силантьєв Д. О.** Психофізичний розвиток сліпих дітей молодшого шкільного віку, які займаються плаванням / Д. О. Силантьєв // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : Зб. наук. праць. – Луцьк. – 1999. – С. 515–519. **5. Шепеленко Г. П.** Становлення та розвиток фізичного виховання студентів у вищих педагогічних навчальних закладах України (1917-1941 рр.) / Галина Петрівна Шепеленко // дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2001. – 176 с.

Плотнікова К. Р. Актуальність питання підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України (друга половина XX – початок XXI століття)

У статті розкрито актуальність і доцільність дослідження проблеми підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України (друга половина XX – початок XXI століття). Аналіз джерел і літератури дає підстави стверджувати, що питання підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України у визначений період ще не знайшло належного висвітлення. Доведено, що питання підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України (друга половина XX – початок XXI століття) недостатньо розроблені й потребують більш докладного вивчення та систематизації. Проведений історіографічний аналіз показав, що історико-педагогічні дослідження, присвячені цілісному вивченню підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України (друга половина XX – початок XXI століття), відсутні. Передбачено використання результатів проведеного дослідження в процесі професійної підготовки тренерів-викладачів з водних видів спорту в закладах вищої освіти України, у системі післядипломної підготовки та перепідготовки педагогічних працівників.

Ключові слова: тренер-викладач, вища освіта, підготовка, водні види спорту, навчально-виховний процес.

Плотникова Е. Р. Актуальность вопроса подготовки тренеров-преподавателей по водным видам спорта в учреждениях высшего образования Украины (вторая половина XX – начало XXI века)

В статье раскрыты актуальность и целесообразность исследования проблемы подготовки тренеров-преподавателей по водным видам спорта в учреждениях высшего образования Украины (вторая половина XX – начало XXI века). Анализ источников и литературы дает основания утверждать, что вопросы подготовки тренеров-преподавателей по водным видам спорта в учреждениях высшего образования Украины в определенный период еще не нашло должного освещения. Доказано, что вопрос подготовки тренеров-преподавателей по водным видам спорта в учреждениях высшего образования Украины (вторая половина XX – начало XXI века) недостаточно разработаны и требуют более подробного изучения и систематизации. Проведенный историографический анализ показал, что историко-педагогические исследования, посвященные целостному изучению подготовки тренеров-преподавателей по водным видам спорта в учреждениях высшего образования Украины (вторая половина XX – начало XXI века)», отсутствуют. Предусмотрено использование результатов проведенного исследования в процессе профессиональной подготовки тренеров-преподавателей по водным видам спорта в учреждениях высшего образования Украины, в системе последипломной подготовки и переподготовки педагогов.

Ключевые слова: тренер-преподаватель, высшее образование, подготовка, водные виды спорта, учебно-воспитательный процесс.

Plotnikova K. The Relevance of the Issue of Training Trainers and Teachers of Water Sports in Institutions of Higher Education of Ukraine (Second Half of XX – Beginning of XXI Century)

The article reveals the relevance and feasibility of research problems of training trainers and teachers of water sports in institutions of higher education of Ukraine (second half of XX – beginning of XXI century). Analysis of sources and literature gives reason to believe that the issues of training of trainers-teachers on water sports in institutions of higher education of Ukraine in a certain period is not adequately described. It is proved that the issue of training trainers and teachers of water sports in institutions of higher education of Ukraine (second half of XX – beginning of XXI century) is not sufficiently developed and require more detailed study and systematization. Conducted a historiographical analysis showed that historical-pedagogical research devoted to the holistic study of training of trainers-teachers on water sports in institutions of higher education of Ukraine (second half of XX – beginning of XXI century)”, no. Provides for the use of the results of the study are in the process of training trainers and teachers of water sports in institutions of higher education of Ukraine in the system of postgraduate training and retraining of teachers in the process of organization of research work of students, undergraduates, for further scientific development of the problems of the history of education and pedagogical science of Ukraine. The practical significance of the research the received results consists in possibility of their use for the development and improvement of curricula and programs, textbooks, manuals, methodical recommendations on study subjects 017 specialty "Physical culture and sport. The sport".

Key words: trainer, teacher, higher education, training, water sports, educational process.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2018 р.

Прийнято до друку 01.03.2018 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Ваховський Л. Ц.

УДК 378.011.4–051

О. І. Проскурняк

**ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ
ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ЕМОЦІЙНО-
ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ**

Сучасні вимоги українського суспільства щодо інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами актуалізують практичний